

Zgodnja

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXII.

V Ljubljani 10. grudna 1880.

List 50.

Cerkvene himne.

Poslovenil Janez Bilc.

(Dalje.)

Mariji „pomočnici kristjanov“.

Praznik 24. maja.

I.

(Sape dum Christi populis.)

Večkrat, ko ljudstvo Kristusovo ljuti
Terl je sovražnik, v vojski ga napadai,
Prišla v pomoč je vsmiljena Devica
Z jasnega neba.

To nam spričujejo spominki stari,
V tempeljnih pleni hranjeni bogati,
Prazniki, ktere obhajajo kristjani
Sleherno leto.

Bode naj dovoljeno slavo peti,
V pesmici novi za darove nove
Blaženi Devi, ker veselje spéva
Rim in vsa zemlja.

Dan preveseli pisan v zgodovino,
V katerem je Petrov sedež učenika
Zopet sprejel po žalostnem petletju:
Srečna dogodba.

Čiste device in nedolžni dečki,
Mašniki, ljudstvo naj s hvaležnim srcem,
Rajske kraljice milosti skazáne
Vredno slavijo.

O dev Devica, Jezusa češčena
Mati, pomnoži nam darove; stori,
Čedo da bode Pij pastir pripeljal
V pašnike srečne.

Tebe slavimo na vse večne čase
Trojstvo presveto, slava naj neskončna
Tebi se daja; duša naj in jezik
Slavo Ti poje.
Amen.

*) Mera himne:

—v v | —v | —v | —v | —v
—v v | —v

II.

(Te redemptoris.)

Mati Zveličarja, Gospoda Mati
Te imenujemo, prelepa Deva;
Kinč si kristjanom; pomočnica
V stiskah, britkóstih.

Naj le divjajo vse moči peklenške;
Stari sovražnik naj serdit razsaja,
Trumo udano Bogu pokončati
Naj se le trudi!

Sila peklenška škódvati ne more
Dušam nedolžnim, kterim vsliši prošnje
Varhinja Deva, jih krepčá, podpira
Z milostjo rajsko.

Ak' nam je Varhinja prijazna taka,
Vojske krivične šum potihne; tisuč
Pade sovražnikov; bežijo trume —
Tisuč oddelkov.

Verh povzdiguje kot častit Sijóna
Stolp; kot terdnjava močnega zidovja;
Davida mesto, s ščiti in z vojaki
Var'vano čversto.

Tako Devica z Božjo močno desno
Dárov nebeških polna, vsa obsuta,
Daleč odvrača od pobožnih hlapcev
Pekla napade.

Tebe slavimo na vse večne čase,
Trojstvo presveto, slava naj neskončna
Tebi se daja; duša naj in jezik
Slavo ti poje. *)
Amen.

(Dalje sledí.)

*) Pri tih, kakor tudi pri mnogih drugih himnah se slogi na koncu verstic ne vjemajo, niso stikani, „rimani“. Vzrok temu je očiten. Kdor pozná namreč staro-rimske „ode“, in „himne“, in primérja, kako so te staro-cerkvene pesmi v mnogih rečéh unim podobne, posebno v pesniških oblikah, on bo lahko spoznal, zakaj da niso verzi rimani. Le nekoliko malo posebno novejših cerkvenih himen je takih, da imajo rimane verse. Ker se je prestavljavec v vsem, tudi v oblikah

Iz življenja Mauricija Tomana.

(Dalje.)

V tretjem letu bogoslovja, proti koncu meseca septembra l. 1755, prejel sem od nadškofa in pervaka Indije, gospoda Antona pl. Tavires in Brun, zakrament mašnikovega posvečevanja in na roženkransko nedeljo v tri in tridesetem letu svoje starosti sem pri altari sv. Frančiška Ksaverija v veliko tolažbo svoje duše prvo sveto mašo daroval. V tem altari počiva celó nepoškodovano truplo omenjenega svetnika. Prihodnje leto sem končal bogoslovje in 6. oktobra sem napravil „examen ad gradum“. Kmaló potem so me zopet v novinstvo poslali, da prestopim še tretje leto poskušnje, in se vadim v pridigah in kerščanskih nauk. Dokončam tudi to, prišel sem v hišo „za obljuje“, in dobil sem službo „delavca“, čigar posel je ta, da tolaži bolnike v mestu in v okolici, in da domači družini, ktera je bila obilna, dela kratke pridige in kerščanske nauke. Nisem pa dolgo opravljal tega posla, ker kmalo me je oče provincijal poslal v misijon h kaferakim zamorcem v Afriko.

Ta misijon bil je naj težavniši v vsi goanski provinciji, ker prvič so ljudje divji in neobtesanih šeg (pod portugalskim vladanjem bivajoči zamorci so se nekaj opilili), drugič pa je zeló nezdravo podnebje in verh vsega tega še si človek pred množino strupenih in roparskih živál nikdar ni življenja svest. Molčim pa o strašni vročini, ktera se mora do 18. stopinje prenašati. Predno pa o tem potovanji kaj spregovorim, naj omenim nekterih reči iz mesta Goanskega in okolice.

Otok Goa spada k Dekan-skemu kraljestvu v vzhodnji Indiji in je pod 15. stopinjo južne širjave. Mesto Goa bilo je nekđaj najbolj sloveče v Aziji, imelo je lastne kneze in veliko kupčijo. Pozneje ga je zmagal sloveči portugalski general Vasko de Gama z okolico vred, in od zdaj je v tem mestu stanoval portugalski namestnik. Portugalci so sčasoma mesto ozališali z lepimi palačami in drugim zidanjem in živelo se je prav po evropejski šegi. V začetku osemnajstega stoletja priklatila se je strašna kuga in je večji del prebivavcev pomorila. Ostali so pa dobili tolik strah pred zrakom v mestu, da so mestne stanovanja popustili ter se po vaséh v okolici naselili. Še celó zdaj je težko ljudi pregovoriti, naj bi čez noč v mestu prenočevali, bodi si Evropejce ali Azijane. Od tiste dobe je v mestu vse zapuščeno in razun cerkev, samostanov, vradnih hiš in nekaj družih poslopij ni videti nič posebnega. Pri vsem tem je mesto še vedno sedež nadškofov, kterega vselej portugalski kralj pošlje, in kraljevega namestnika, kterega

natanko originala deržal, in ker se je pazilo, da so bile veličastne svete misli v razumljivi slovenščini izražene, se ni na rimanje pazilo. Le nektere himne — v jambiški meri — so v stikih ali rimah zložene, dasiravno v originalu tudi te nimajo stikov. Cerkvene himne so različne v mnogih obzirih od naše novejšje poezije; one so nekako psalmom podobne. Zato ne smé se pri njih strogo tirjati, da bi one v oblikah vsem enake bile naši novejšji cerkveni poeziji, še manj pa posvetnim pesmam. To opomniti se mi je potrebno zdelo.

Prestavljavec.

Pristavljeno bodi, da tudi med Slovani ni brez tacih, ki se stiku v slovenščini kot novotariji grozé; nekdo jugovcev je že davno stiku oponašal, češ, da je „vukodlak“. Vendar pa se tajiti ne more, da stik k mičnosti v poeziji prav veliko pripomore, da je, bi djali, naraven, prirojen kinč za poezijo v vsakem jeziku in sploh toliko kot neogibljev, — se vé da zato še ne ravno potreben v vsaki pesmi. V starih naših pesmih ga velikrat nekako domestujejo tudi Španjcem priljubljene „asonance“.

Vred.

pa vsake tri ali štiri leta premenijo. Kraljevi namestnik ima grofovski naslov, in ako tega po rodu nima, mu ga kralj podeli, predno se v Indijo odpelje.

Tisti čas bil je kraljev namestnik v mestu Goa sloveči markiz pl. Tavora. Vladal je deželo pét lét po pravici, z ljubeznijo in brez dobičkarije (redka prikazen posebno v tistih krajih!), tudi ga podložni niso nikdar tožili, a ljubil ga je vsakdo. Bojeval se je s kraljem Sunda-m, kteremu je terdnjavo Pirrho vzel in jo je podvergel svojemu kralju. Kdo bi si bil takrat mislil, da bo ta zvesti deržavni služabnik s svojo izverstno gospo vred čez tri leta obdolžen poskušnega kraljevega umora in v takih okolišinah očitno usmerten? Reč je že sploh znana. Hrabri gospej so na očitnem, pred kraljevo palačo napravljenem odru po rabeljnu glavo odsekali. Za njo je bil na versti mož in dva cveteča sinova, potem vojvoda Aveiro, v kterem je tekla kraljeva kri, in naposled grof Atoguia. Ko so bili vsi ti mertvi, zažgali so še oder in zgorele so trupla mertvih, pepel pa so pobrali v majhen čolnič, ga na sredo morja peljali in ondi raztrosili. Dvorano vojvodovo so do tal poderli in prostor s soljo potresli. Nepriustranski svet je že začel nedolžnost nesrečnih spregledavati, in brez dvombe bo sčasoma popolnoma na dan prišla.

Vredno videti je tudi stolno cerkev, palačo nadškofovo, in palačo kralja namestnika, pa tudi kraljevo bolnišnico, ki je za vse namenjena, ki so bili kedaj v kaki kraljevi službi. Dominikani imajo dva, avguštini dva, frančiškani dva, kapucini, ki so v resnici reformirani frančiškani, tudi dva samostana. Dalje je tu samostan filipincev, eden teatincev, eden usmiljenih bratov in eden avguštinskih nun.

Jezuiti so imeli vstav pri sv. Pavlu in hišo „za obljuje“ pri „dobrem Jezusu“ imenovano. Ne daleč od mesta na otoku Koram-u imeli so novicijate, in pol dné hodá od Goe na polotoku Salsettu v terdnjavi Rahol drugi vstav. Dalje so imeli jezuiti v mestu Goa še hišo za pripravnike k sv. kerstu; v tej hiši je stanoval tudi sv. Frančišk Ksaverijan.

Sveto telo apostola Indijanov počiva v kapelici, v cevki hiše „za obljuje“, in je shranjeno v dvojnem zaboju. Notranji zaboj je kristalen, zunanji pa je iz naj lepšega srebra. Ta dvojni zaboj sloni na krasnem mavzoleju, iz dragocenega marmorja, kterega je vojvoda Toškanski poslal v Goa. Zaboj se smé le z dovoljenjem kralja odpreti. Ključe hranijo trije mestni vradniki, in iz tega razloga se mi ni posrečilo, akoravno sem pet lét ondi bival, da bi bil ta predragi zaklad videl.

(Dalje sledí.)

Cerkev — nepremagljiva.

(Dalje.)

Ako se človek le nekoliko bolj natanko pečá z zgodovino Julijanovo, precej vidi veliko podobnost njegovega delovanja s počenjanjem naših modernih odpadnikov. Dovolí mi, dragi čitatelj, da primerimo v naslednjem nekoliko delovanje Julijanovo in sedanjih liberalcev.

Da bi Julijan uničil kerščanstvo, izkoreninil žive čute iz serc kristjanov, začne jemati cerkvam premoženje, ter ga spravlja v deržavne blagajnice; s tem denarjem pa podpira revne kristjane in teh je bila silna množica. Perva skerb mu je toraj bila, le-te odcepiti od Cerkve. Toda kak namen je imel Julijan pri tem početji? So se mu mar res smilili ubogi reveži? Žal, da ne! Gerd, ostuden bil je njemu namen. Deleč darove siromakom, hoče pokazati revnim, češ, kje da imajo prave prijatelje, ki jim pomorejo v vsakdanjih silah, in

kaže na Cerkev, rekoč: Glejte, tako zvesto spolnujete cerkvene zapovedi, iz serca ste ji vdani; ali kaj vam ona daje zato? Mirno gleda vas mreti glada, zmerzovati od mraza, a nič se ne zmeni za vas!... Toda reveži potuhnežu ne gredó na limanice, kajti znano jim je pre-dobro, da denar, kterega delé njegovi služabniki, je ukraden, ugrabljen cerkvam katoliškim, toraj ga tudi nečejo sprejemati. Vedó tudi, da bode Julijana hitro minula njegova dobrotljivost, berž če jih le pridobi na svojo stran, za paganstvo. Znano jim je, da Julijan želi njih nesrečo. Podobno se godi tudi dandanes. Koliko cerkvenega denarja pogoltnile so države, a le borno malo imajo reveži za to. Moderni paganje, liberalci, judje, so večidel-denarni možje; železnice, tvornice, borze so po večem v njihovih rokah; a vprašam, koliko se brigajo za delujočega reveža, ki dá vse, kar ima, zdravje, življenje, véde dragi biser, terpeč po tvornicah, pri železnicah itd. Ali kaj ima od tega? Ima li potrebno, da preživi sebe in družino? Žal, da ni tako! Listi vedno pripovedujejo o samomorih delavcev, češ, iz obupa, da ne mogó preživiti svojih. In liberalci gledajo to hladnokervno, češ, namesto jednega dobim jih za deo lahko sto! To je humaniteta, to ljubezen do bližnjega, vredna liberalskega katekizma!

Kakor nekda; Julijan, tako hoté tudi dandanes brezverci Cerkev podjarmovati, zaradi tega se potezajo v vseh skupinah in shodih za to, da bi Cerkvi uzeli še zadnje premoženje, češ, da bo država sama plačevala škofom in drugim duhovnom. Zaradi tega n. pr. so liberalci sklenili odpraviti biro in jo spremeniti v denar, ker vedó, da bire ne more uzeti posestniku nikdo, a kapital, ki bi ga naložile kmetove žuljeve roke, se pri priliki lahko spravi in oberne v drugo korist. Tako počasi, pa stalno in terdovratno pripravljajo terdnjave, da bi v boju proti Cerkvi tem gotoveje zmagali; — a prevarili se bodo.

Julijan pa ni znan v zgodovini le kot cesar; bil je tudi pisac in pisun. Resnico ometavati, verske nauke zlobno napadati, se norčevati iz cerkvenih določb, to je obseg delom Julijanovim; njegovih učenci pa, tako smemo današnje nejeverce imenovati z vso pravico, ga v tem posnemajo natanko do dlake, samo še v večji meri. Judovsko časnikarstvo je polno gnjilih spisov zoper vero katoliško; knjig, veri nasprotnih, izide vsako leto na tisoče. Smemo jih toraj imenovati vredne naslednike Julijana odpadnika. Toda, kaj opravijo z vsem svojim početjem? So li uničili Cerkev katoliško? Slabo so dosežali do zdaj svoj namen. Da imajo mnogo priverženec, ki so bili včasih katoliški, je gotovo; bili so gnjili udje na zdravem telesu Cerkve, ki so odpadli; velika večina pa ji je ostala zvesta, zvesta iz serca. — In če tudi še pride kedaj na dan kak kervoločen Neron ali satansko zvit Julijan, zastonj bodo delali proti Cerkvi, kajti on, ki je rekel: „Glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta“, bode branil Cerkev in zmagonosno jo popeljal iz vseh bojev. Če je Bog z nami, kdo je zoper nas?

Po nepričakovani smerti Julijanovi, o katerem je rekel sv. Atanazij, da je le „oblak, ki se bode kmali zgubil“, bil je Jovijan cesar, mož katolišk in pravičen. Vladal pa je le malo časa. Za njim si razdelita cesarstvo Valentinijan in Valent. Pervi bil je dober katolik, a Valent vdan zmoti Arijevi. Vlada pa Valent po jutrovih krajih, kjer podpira Arijane, ter preganja katoliške škofe in duhovne. Ker katoliki niso bili varni pred Arijani, pošljejo v Nikomedi o do cesarja osemdeset duhovnov, da bi si pridobili dovoljenje prosto izverševati dolžnosti, ktere jim nalaga katoliška Cerkev. A kaj stori zlobni Valent? Jih mar res usliši? Namestniku svojemu ukaže jih umoriti. Peljejo jih na ladijo, rekoč,

da jih bodo gnali v pregnanstvo. Ko pridejo že daleč od suhe zemlje, zažge ladijo načelnik, ter skoči s svojimi veslarji v čoln, kterega je imel privezanega; uboge duhovne pa pusti, da konec storé v ognji in vodi.

Tudi Bazilija, slavnega škofa, pregovarja, naj bi se vdal nauku Arijevemu. A Bazilij ostane zvest pravi veri.

Toda tudi Valent ni odšel žugajoči roki Božji. Proti Gotom namreč pelje svojo vojsko. V Traciji terčite armadi sovražni skupaj. Valent je premagan ter beži v neko leseno hišico; toda sovražniki, zasledujoč vojsko premagano, zažgó hišo, in Valent pogine v ognji. Morda je pač takrat mislil na osemdeset duhovnov, koliko da je prijetno goreti v ognji! To je gotovo dosti očitna šiba Božja. (Dalje sledi.)

Šola.

(Konec.)

Kdor pazno prebira svetno zgodovino in iz nje dozná, da nalog človeštva ni ona posilna vradna omika, ampak prosta omika človeške družbe ali občinstva, bode moral spoznati, da šola ne smé biti glavni in bistveni cilj države; temuč da se vzderžuje, naj ima svoje potrebne in svojim koristim primerne šole. Tako je vedno bivalo na svetu. Pitagora, Sokrat, Zenon, Epikur so si bili ustanovili svoje šole, in kogar je mikalo in je imel do tega veselje, je v njih šole zahajal. Vse imenitne visoke šole (vseučilišča) so imele tak slučajen začetek. Gledé otroških šol se je že omenilo, kako so nastale; kjer je več starišev bilo, ki so želeli, da bi se njihov otroci podučevali v raznih prostih umetnostih, se je kmalo našel človek, ki se je za tako delo ponudil. Potreba rodi svoje zadostenje, iskavec najde ponujavca.

Ali logične meje in določbe niso vselej zgodovinsko poterjene. Ko je človeška družba v sponah poganstva zdihovala, bila je tako ubožna, da si ni mogla sama pomagati. Še le Kristus je male k sebi klical. Nočemo s tem terditi, da je še le kerščanstvo šole iznajdlo. Učitelj Faliskov je znan. (L. 394 pred Kr. je izdal mesto Falerii Ramljanom.) Mladenča Tiberij in Kaj Grah sta bila prišla ravno iz šole, ko ju mati Kornelija pokaže svoji prijateljici: „Ta dva sta moj zaklad“. A Kornelija je bila imenitna rimska gospa, za otroke ubožcev se nijeden ni brigal. Katoliški Cerkvi gre vsa čast, da izmed 10 šol dandanašnjih je ona jih 9 ustanovila, vzdrževala in vodila. Cerkev pa ni napravljala posilnih šol, ni razsvojila otrok, da bi ves nauk za-se v štant vzela ali monopolizirala, a staršem odvzela pravico svobodnega poduka. Nikakor ne, Cerkev je vernikom ponudila šole kot neko miloščino, kot dobroto, pripomoček, dar. Sto in sto lét je domači poduk vse opravljal, potem so nastopili privatni posamni učitelji (ludimagistri), a nato se je še Cerkev pridružila. S svojo ji lastno močjo si je Cerkev kmalo priborila prvo mesto, ali družin in privatnih naprav nikoli ni spodrivala, ali zatirala.

V cerkvenih šolah, se vé, je bil glavni predmet verski nauk; s početka je bil ta izključjivi ali edini učni predmet — veliko lét. Ko je sv. Frančišk Ksaverijan hodil po ulicah indiškega mesta Goa, je z malim zvončičem vabil otroke skup, rekoč: „Filioh, venite ad me!“ (otročiči, pridite k meni!), pa ne zato, da vas čitati in pisati naučim, temuč: „timogrem Domini docebo vos“, učil vas bodem strahú Božjega. Vendar že davno so se zraven keršanskega nauka podučevali tudi početki branja in pisanja. Že l. 400 po Kristusu beremo, da so sv. škofa mučenca Kasijana v Imoli njegovi lastni učenci s pisalnimi ostmi zbadali, dokler ga niso umorili. Pozneje so se Lahi poprijeli ojštega bodala. Bolj ko se

je omika širila, bolj se je tvarina učnih predmetov pomnožila; s konca preteklega stoletja se je pridružila država, ter je prevzela šole, ukazala določne šolske načerte, a naposled doveršila delo s posilnim šolskim naukom.

Čigava je šola? Najpravičniji odgovor je: *Suum cuique* (vsakemu svoje). Šole (šolske poslopja), se vé, so lastnina postavnega njih posestnika, šole kot učne naprave pa so lastnina družbe državljsanske in občinstva, od koder so izišle. Neki sicer blagi možaki so mislili, da se stvar najpravičniji razsodi, ako se v lastnino šole delé trije deležniki, namreč družina (familia), cerkev in država. V tem smislu so pisane večidel dotične šolske razprave od katoličanov. Dobra je ta, — pa iz te moke ne bo kruha. Ako bi bil Salomon z onim otrokom tako razsodil (da se ima kar razsekati), bi njegova modrost ne slovela po svetu. Posredovalni poskusi se mi zdé kakor beračija pri državi, da se vendar usmili, ter duhovnika kot blapca v šolo sprejme. Razsodba ona nikakor ni prava. Šola je občinska last človeške družbe.

V prostih deželah, kakor v Ameriki, na Angleškem, v Belgiji in Franciji, *) vse žile napenjajo država (vlada), cerkev, zadruga, občine in zasebniki, da bi šole na-se potegnili. V onih državah, kjer je posilni šolski nauk, pa pomaga cerkev vladi z neumorno marljivostjo, da nakopiči množino šolskih zavodov, v katerih bo smela saj pod stopnicami svoje dedne prijemščine prebivati, kakor nekda sv. Alež. Na milijone potrosijo vsako leto za šole; navdušenje postaja še preveliko. Neka šolska besnost se je polastila mnogih ljudi. Če bo vse študiralo, vse gospod in gospá: kdo bo pa polje obdeloval, oral, plél, žel, kopal, mlatil, in kdo davke plačeval? Koliko ukaskáz je dandanes s sterganimi hlačami in praznim trebuhom, ki se pa vendar sramujejo poštenih kmečkih dél!

Mnogi se verli tega za šolo več trudijo, kakor za cerkev. V mnogih pastirskih listih se toplo priporočajo šole (kar je prav, če so res šole v pravem duhu). Iz cerkvenega premoženja so v nekih krajih sozidali šolske poslopja, a pustili, da se župnijske hiše podirajo. Polastila se je nekaka šolska besnost tudi že mnogotero katoliških krogov.

Deržave, ktere so po liberalnem kopitu, pa napenjajo vse žile, da vedno razširjajo šolski delokrog, ter si polagoma prilastujejo popolno in izključljivo pravico do šol. Za šole se boj bije po mnogih državah. Učenje branja in pisanja si prilastuje državna oblast, kakor neizgubno pravico; otroci se po tacih deželah skor kakor za vojaški stan nabirajo, šolski poduk postaja samoterštvo državno, kakor tabak ali sol. Deržava, lastnica topov, zahteva tudi nadvlado v kraljestvu duhov. Upaljen glasnik sedanjega liberalstva, pl. Sybel, je izrekel med gromovitim odobrenjem te pomenljive besede: „Kdor je gospodar šole, ta je gospodar bodočnosti in celega sveta. Gospóda moja, jaz se terdno nadjam in sem prepričan, da bode deržava odslej vedno gospodarila s šolo, in da torej le ona bo vladala nad duhovi in njena je bodočnost.“ Enako se glasé premnogi jeziki. Šola je velik prostoren občinski pašnik, kamor smé vsak svoje misli na pašo gnati, kakor čednik, ki v jutro trobi na rog, in zvečer prižene domov dobro nasiteno blago.

„Ne Moltke, ampak pruski učitelj je zmagal pri Sadovi“, — tako pravijo. Mogoče je vse pod solncem, gotovo pa ni. Vendar mislimo tudi mi, da bo sedanji učitelj še mnogo klofut dajal občinstvu, cerkvi, pa tudi državi. (Glej: „Der Schu'meister von Sadowa“, von Jos. Lukas.) —

*) V Belgiji in Franciji ne več.

Te in podobne reči pišejo o šoli. Velikrat se piše danes v tem namenu, da bi Cerkev kako odbacnili iz šole; pa zastonj, ker Cerkev ima od Boga nalogo: „učiti vse narode po vsem svetu“, — toliko bolj toraj mladi zarod po šolah in vsih napravah in učilnicah, ktera pravica se Cerkvi ne more utajiti in vzeti, dokler stoji svet in so ljudje na njem. M. S.

Ogled po Slovenskem in dopisl.

Iz Ljubljane. (*Predstavljanje Kristusovega terpljenja v gornjem Amergavu na Bavarskem.* [Dalje.] — *Podoba in zadnji hod Jezusa v Jeruzalem.*) Najprej smo videli predpodobo nesrečnega jeruzalemskega mesta, ktero je zaverгло Kristusa in njegove milosti, in je bilo potem tudi od Boga zaverženo. Predpodoaba je kazala kralja Asvera, kateri je prevzetno kraljico Vasti zavergel, ter pobožno Estero v kraljevo čast povzdignil. Ta predpodoaba je bila prekrasna; več oseb je bilo okinčanih z zlatom in srebrom, stalo je v tej predpodoabi kacih sto oseb na odru. Res, bil je to veličasten pogled. Pevski zbor zdaj popevaje razklada, da večni Bog je terdovratno mesto Jeruzalem zavergel ter si sv. Cerkev za svojo nevesto in kraljico izvolil. Pretresljivo ter bolj prosivno in milo je končno zbor pevcev klical Jeruzalemu:

Posamen bas:

Jeruzalem, Jeruzalem poslušaj,
Kar biti more zdaj še tebi v mir;
Nikar ne mudi in Boga ne skušaj,
Nesrečni! to bi b'lo pogube vir.

Zbor:

Jeruzalem, Jeruzalem!
Oberní k svoj'mu se Bogú!
Nikar ne zaničuj glasú:
O sliši Božje klice!
Če ne, nesrečni! nad teboj
Razlíl kedaj ves serd bo svoj,
Pokazal moč pravice!

Recit:

Gorjé pa! ki preroke je moril,
V pregrehah ves je terdovraten, gnjil;
Zató Bog govóri:
„Več ljudstvo moje ni!“
(Zagrinjalo se vzdigne.)

Bas-arija:

Glej, Vasti — derzna je odveržena kraljica!
Podoba: kaj bo slepa skusila shodnica.
Le beži preč spred moj'ga trona —
Prevzetnica, za té ni krona!
Takó grozí Asvêr serditi.

O Ester, teb' se krona dala,
Z menoj ti bodeš kraljevala;
Odločen tebi je ta tron.

(Zagrinjalo pade.)

Ošabno je to ljudstvo bilo,
Čas milosti je zamudilo.
Gospod je sam prisegel to:
Si najdem ljudstvo boljše svoje,
Bo ljudstvo večne zveze moje,
Kot zveza Asvêra z Estero.

Zbor:

Jeruzalem, Jeruzalem!
Vsi grešni, čujte Božji glas!
Da milost zadobite,

Verzite iz serca zlobe kvas,
Za greh se pokorite!

Pevski zbor odstopi in zagledali smo Jezusa, kateri je šel z učenci proti Jeruzalemu; ko zagleda jeruzalemsko mesto, in premišljeva je terdovratnosti tega mesta, se milo nad njim zjoka, rekoč: „O Jeruzalem, Jeruzalem! da bi bilo spoznalo tudi ti, kar je v tvoj mir. Zdaj pa je skrito pred tvojimi očmi. Glej, prišli bodo dnevi nad-te, in tvoji sovražniki te bodo obdali z zasipom, in te bodo oblegli in stiskali od vseh strani. V tla bodo pomadrali tebe in tvoje otroke in v tebi ne bodo kamna pustili na kamnu, zato ker nisi spoznalo časa svojega obiskovanja!“ O kako milo je bilo slišati te Jezusove besede! Apostelj ga osupnjeno gledajo, le Judež je vedno za drugimi učenci ostajal, in se ni veliko zmenil za Jezusa. Viditi je bilo, da Judež ima grozovit notranji boj; pri Jezusu mu ne dopade ostati, kajti on je ubog ter le ubožstvo in terpljenje napoveduje; bolj ga vleče na-se mamon; premišljuje toraj, ali bi Jezusu ali mamonu služil; obema ob enem ne more. Med tem notranjim bojem je Judež že precej daleč za Jezusom zastal, in ko tako samotni gre, se mu nemudoma pridruži neki tempeljski barantač z obilnim spremstvom, ter se tako vède in obnaša, da je bilo viditi kakor bi tudi on s svojimi spremljevalci vred rad Jezusov učenec postal, ako je upati, da bo sčasoma pri njem kaj denara dobiti. Pri teh besedah Judež urno pokaže prazno možnjo, in prične godernjati in tožiti čez Jezusa, češ, je pustil, da je Magdalena mazila čez 200 denarov vrednosti nepotrebno razlila. Judovski barantači spoznajo Judeževo lakomno dušo, toraj mu obetajo veliko denara, ako hoče Jezusa zapustiti in pri njih ostati; povabijo ga, naj pride zvečer k zborovanju v Kajfovo hišo. Judež, ko sliši o denaru, — je zgubljen, strast njegova, da bi denara dobil, čedalje večji prihaja: obljubi jim, da pride v zbornico. Barantači ga zapusté, Judež urno stopa, da bi Jezusa došel, in ko ga doide, si ne upa ne Jezusa in ne aposteljnog pogledati; sramuje se samega sebe, pa na videz se hlina hinavec prijaznega. Jezus gre skoz jeruzalemske ulice naravnost v tempelj; bil je ravno prvi dan velikonočnih praznikov; učenci pristopijo k Jezusu in vprašujejo: Kje hočeš, Gospod, da naj ti pripravimo velikonočno jagnje? Jezus pa Petru in Janezu reče: Pojdita v mesto, in srečal vaji bo človek, kateri ponese verč vode, idita za njim, in kjer noter pojde, recita hišnemu gospodarju: Učenik pravi: kje je moja gostilnica, kjer bom velikonočno jagnje jedel s svojimi učenci? in pokazal vama bo veliko obednico pogernjeno, ondi nam pripravita. Učenca odideta. Zagrinjalo zdaj pade.

(Dalje sledi.)

Iz Banjaluke, 1. grudna 1880. (*Ubožnica za sirotinske dečke v Banjaluki v Bosni pri čast. redovnikih Trapistih*) Prav hvaležno poterjujem, da sem po gosp. Stajnmecu prejel 8 gl. zbirki „Zg. Danice“; Bog poverni tisučero Vam in vsim dobrotnikom v tem življenji in v večnosti!

Prosim ob enem preponižno, sprejmite priloženi členek o ubožnici v Marija-Zvezdi v Bosni v cenjeno „Danico“:

„Ker je blagor in prihodnost kacega ljudstva pred vsim drugim zastavljeno na izrejo mladine, utegne častnemu občinstvu vstreženo biti, ako zvedó kaj bolj natančnega o vstanovi ubožnice v Marije-Zvezdi v Bosni.

Vstanovljenje te ubožnice je toliko tehtniše, kolikor večji je število zapušenih otrok v Bosni brez staršev, brez stanovanja, brez živeža, brez obleke, ki so sami in brez pomoči.

Obdivjačenje teh otrok presega vse zapopadke, mislil bi kdo, da je nemogoče, ako bi dokazi ne bili

pred očmi: Za kos kruha, ali da se vzamejo pod streho, išejo ti otroci službe pri Turkih ali pri razkolnih grekih in so tako v naj večji nevarnosti zgubiti naj dražji zaklad sv. vere in na večno se pogubiti. Namen naše ubožnice tedaj je ta, da take uboge otroke, katerih duše so s predrago kervjo Jezusa Kristusa odkupljene, že v prvi mladosti sprejemamo, preživimo, oblačimo in jih v naukih naše sv. vere kakor tudi v potrebnih posvetnih rečeh temeljito podučujemo, jih izurimo v kakem rokodelstvu, ki je primérno njih močém, toraj jih tako izobrazimo za dobre kristjane in čverste državljane Cerkvi in državi.

Hvala pogostim darovom naših častitih prijateljev in dobrotnikov, da zdaj že kacic petdeset ubogih otrok dobiva izrejo in omiko v naši ubožnici, in poslednja očitna poskušnja je pokazala, s kolikim blagovitim uspehom se to godi. Urnost, s kakoršno so ti dečki na vse stavljeni vprašanja odgovarjali, je budila začudovanje, in to iz veroznanstva, slovnice, številništva, zemljepisja in zgodovine. — Izpraševanje je terpeló tri ure, z veliko hvalo se doveršilo, ter so se čudili vsi pričujoči.

Njegova kraljeva visokost Virtembergški vojvod, ki nas je počastil s svojo pričujočnostjo, je bil silno razveseljen in je priznal, kolike zmožnosti imajo naši mladi Bošnjaki. — Priporočil je med drugim kraljevi vojvod, da naj to djanje ljubezni prav goreče nadaljujemo.

Pa ne le za študiranje, ampak tudi za rokodelstvo imajo naši sirotišni mladenči posebne zmožnosti. Pri poskušnji so bile razne rokodelske dela, ki so jih naši dečki zgotovili, pred častitimi gosti na ogled postavljene. Bili so prav častno zastopani tukaj vsi rokodelci: mizarji, kolarji, čevljarji, tkalci itd. itd., ter bi se to smelo imenovati obertnijska razstava ubožnice v Marija-Zvezdi. Naš prečastitljivi škof monsignor Vuičić, apostoljski vikar v Bosni, ki so nas tudi počastili s svojo pričujočnostjo, so bili silno razveseljeni zarad napredka naših dečkov in večkrat so sklicevali: „O kolika sreča za našo ubogo deželo!“

Iz rečenega je očitno, kako zeló je želeti, da bi mogli redovniki Trapisti sprejemati prav veliko teh ubogih otrok. Ali oh! — kako bridko nam je, da premnogim prošnjam ne moremo vstreči, nekaj zarad pomanjkanja prostora, nekaj zarad pomaujkanja pomočkov za živež in obleko teh ubozih otrok. Tako n. pr. je zima pred vratmi in ne vemo še, od kod dobiti robe in te ljube otročiče obvarovati mraza, ki je prav hud v Bosni.

Zato naj smemo v imenu teh ubozih sirót poslati klic do usmiljene ljubezni naših častitih prijateljev in dobrotnikov, zavračajoč na besede našega Boga in Odrešenika: „Kdor koli kterege teh malih v mojem imenu sprejme, mene sprejme.“ O! koliko otrok se zgubi, ki bi se z malo milošnjo mogli rešiti. (Tu nam na misel prihaja velik prijatelj uboge mladine, ki je nedavno za svét prašal, če bi morebiti ne kazalo nekoliko darov za sv. Detinstvo po dotičnem dovoljenji obračati za Bosno v taci okolišinah, kakor so tukaj omenjene. Tudi od premilgsp. škofa vstanovljeni odbor za Bosno naj bi te reči ne pustil spred oči. Vr.) Ako naš Bog in Odrešenik tudi požirka hladne vode ne bo pustil brez plačila, kako častitljive plače je pričakovati njim, kateri s svojimi milimi darovi ubožne s kervjo Jezusa Kristusa odrešene dušice časne in večne pogube otevaajo!

P. Bonaventura, samostanski superijor.

Iz Svete dežele, 28. vinotoka. (*Dar iz Ljubljane. Množenje katoličanov v Gazi. Nova šola. Pridobljeno svetišče in upanje za spreobrnjenje turkov, in novih misijonskih staj. Štatiškiško. Dobra letina Emavs. Odpad in pridobitev vernikov.*) Slavno društvo za napravu maš-

nih oblek (bratovšina sv. Rešnjega Telesa) v Ljubljani mi je blagovolile poslati en bel pluvijal za misijon v Gazi. Ker ta misijon še ni preskerbljen s potrebnimi paramenti, se prederzmem zopet s prošnjo obrniti do imenovanega društva: naj bi blagovolilo temu misijonu še en vijolčasti pluvijal poslati.

Preteklo je nekaj več kot eno leto, odkar se je ta misijon pričel. Takrat je bilo ondi kacic 20 katoličanov; zdaj pa šteje katoliška srenja okoli 50 domačih ali saj tukaj stalno bivajočih udov; poleg tega obiskuje Gazo zaradi kupčije vsako leto 50 do 100 vnanjih katoličanov, izmed katerih bivajo nekteri ondi velik del leta. Slednjič je prosilo 8 družin za sprejem v katoliško Cerkev, ki se zdaj podučujejo v veri. Toraj se je večkrat prigodilo, da je po 100 katoličanov tukaj bivalo. Z začetkom oktobra smo pričeli šolo za dečke; potrebna bi bila tudi šola za deklice, toda pomočkov manjka. Proti koncu mesca rožnika se mi je posrečilo, da sem bil sredi mesta kupil prostor 5000 metrov za zidanje. Ta pridobitev je toliko bolj znamenita, ker se vsled ustnega poročila kaže ondi kraj, kjer je sv. Družina o vernitvi iz Egipta tri dni počivala. Smemo se teraj nadjati, da bo s časom v Gazi nastalo malo svetišče ali božja pot. Ako bi zamogel pričeti zidanje cerkve, bi se tudi spreobračanja zelo pomnožile. Rekel je undan celo neki turk, da se bo nam 300 turkov pridružilo, ako bi samostan sozidali. Priprosti ljudje med turki ne razodevajo v Gazi takega merzenja do evropskih katoličanov, kakor se to vidi po družih mestih Turčije. V preteklem letu za misijon v Gazi došli dohodki so znašali okoli 10.000 frankov. Ta svota bi bila morala pač zadostovati; toda najemščina se je mogla za 5 let naprej plačati, popraviljanje potrebnega pohištva, nakup že omejenega prostora za zidanje in vzdrževanje misijona — vse to skupaj je uzelo več kot 12.000 frankov, ter me zdaj tlačí dolg 2000 fr., in toraj ne morem misliti na daljno razširjanje misijonišča. Vendar se pa nadjam, da mi bodo katoličani Avstrije in Nemčije pomagali v ti zadregi, kajti jaz sem edini svetni duhoven vse Avstrije in Nemčije, kteremu je v Palestini izročeno vstanovljanje misijonskih štacijonov. Vsi katoliški narodi podpirajo posebno svoje rojake ne le v Palestini, ampak tudi drugod. — Vtemeljitev misijonskih postaj v Palestini za svetne duhovne iz Nemčije in Avstrije je pa gotovo prav katoličansko in patrijotično početje, katero je vsakako vredno pozornosti. Ako bi imel potrebnih pomočkov, bi zamogel v južno-zapadni strani Palestine vstanoviti še 5 družih misijonskih štacijonov, namreč v Marina-Gazi, v Medždeli pri Askalonu, v Asdudu ali Azotu, v el-Arišu ali Rhinokoruri, in slednjič v Del-el Belahu ali Daromi; kajti po vseh teh krajih so že katoličani, posebno pa v el-Belahu, kateri kraj je za postavljanje take kolonije najbolj priložen.

Po zadnjem ljudskem številjenji ima Gaza s svojimi predmestji 25.000 prebivalcev, ter se majhna peščica katoličanov ondi zgubi. Ves okraj Gazanski šteje 180.000 prebivalcev: vsi spadajo k sv. deželi, pa le malo izmed njih h katoliški Cerkvi. Gotovo je vredno poiskati poti in pomočkov, da bi se ta oddelek prebivalcev v Palestini pridobil katoliški Cerkvi. In ravno v tem je naloga misijona v Gazi.

Letošnje leto se šteje k naj boljšim, kar so jih palestinski rojaki že več časa dozdej doživeli, namreč oziroma bogate žetve. Ako bi se bila žetev tudi letos slabo obnesla, bi bila v Palestini nastala lakota; kakoršna razsaja v Indiji, Kini, Perziji, Armeniji in v srednji Afriki. Tako je pa namesto lakote po vsi Palestini blagostanje, mir in zadovoljnost, kolikor je to mogoče v Turčiji. Tudi zdravstveno stanje je izverstno. Stanje katoličanov se v teku tega leta ni spremenilo.

Znamenita pridobitev je svetišče v Emavsu, katero je bila neka francoska gospa kupila za karmeličanke v Betlehemu. Katoličani si zdaj tudi prizadevajo pridobiti podertine cerkve v Elbiru. Elbir je ob severni strani od Jeruzalema; po izročilu sta bila Marija in Jožef tukaj zapazila, da se je bil jima Jezus zgubil. Pri sv. Janezu poleg Jeruzalema je do 30 katoličanov odpadlo od vere. (Treba je moliti za odpadnike, da bi jih Bog razsvetlil k pokori.) Nasproti je pa v Rašaja el Vadi 300 gerkov pristopilo v katoliško Cerkev. Frančiškani Svete dežele so dobili novega predstojnika; ime mu je pl. Guidon Kortonski, ki je bil dozdej predstojnik romarske hiše frančiškanov v Jeruzalemu. Patrijarh jeruzalemski je pred kratkim odpotoval čez Jordan obiskat katoličane, ki prebivajo v Galaadu, Amonu in Moabu.

Juri Gatt, misijonar v Gazi.

Razgled po svetu.

Iz Zagreba naznanja „Katol. List“, da je kardinal razposlal duhovnom vodilo zastran cerkvá, ktere so poškodovane po potresu. Župniki naj berž zahtevajo od deželskih gosposk, naj dajo pregledati cerkve, če se more še brez nevarnosti za življenje v njih božja služba opravljati, ter določijo, kaj se ima podpreti, prekriti, in kaj podreti itd. Kjer ni cerkev več za svete opravila, naj skušajo spodoben prostor vravnati, v šoli ali v kaki osebni hiši; kjer pa tudi to ni moč, naj se iz desk napravi šotor in se postavi vanj začasni oltar. V ta namen se smé iz cerkvene blagajne obrniti 120—150 gl. Oglašiti se je dotičnim župnikom samo pri dekanu in smejo sami tako vravnano mesto blagosloviti. Da ljudstvo na dežju ali v snegu ne oboli, ne bode zornic v adventu in ne polnočne sv. maše na Božič. (Časniki večkrat tožijo in ljudje govoré, koliki neredi se radi godijo po cerkvah in zlasti o božični polnočnici: ali ni dosti očitno svarilo, ako so jim poslednjič svetiša uzete?) Kar določi deželska oblast, naj župniki naznanijo prečast. nadškofijstvu, ljudstvo pa naj s primernimi govori tolažijo, k molitvi in pokori budijo.

Kardinal nadškof je prišel v Zagreb, pa čez nekaj dni zopet pojde na svoj dvor v Gradec, ker v mestu poslopje še ni pripravno vravnano.

Močno ginjeni so Hervatje sprejeli dar 5000 frankov od sv. Očeta Leona XIII, kateri so sami vsega oplenjeni in o milošnji vernikov živé, pa so se vendar spomnili svojih daljnih ovčic v nesreči.

Pisalo se je, da so oo. frančiškani zapusuli Zagreb vsled potresa in se preselili v Ogulin, pa to ni res; zapustili so sicer svoj samostan, ker preti la jim je velika nevarnost od razpokanega turna, kateri se mora razdjati, ostali so pa v Zagrebu: dal jim je gostoljubni preč. g. dr. Radinović pribežališe.

Posebno pozornost obuja naslednji dogodek. Ko so stavili tenki steber „na Kaptolu“, da se nanj vmesti podoba (kip) Matere Božje, so nekteri ljudje zmajevali in žalili trud, češ, da tudi malo lajši veter bo prekucnil steber. Danes pa tudi ti ljudje gledajo z nekakim začudovanjem na ta prelepi kinč, ki je celó toliko silovitemu potresu kljuboval. Gotovo vsak zdaj vanj pogleda in mnogi zdihuejo v nebo, da naj „Prebežališe grešnikov“ varuje in zagovarja Zagrebčane pred Bogom. O mraku pa je viditi marsiktero dušo, ki dolgo in dolgo klečí pred podobo. Češenje Marije Device se tedaj množí vsled potresa. „Kat. List“ praša, če bi ne bilo primérno, podobo zdaj blagosloviti, in sicer ravno v god brezma-dežnega Spočetja.

Stolni cerkvi se bo odvezel krov nad zvonovi, ki se je nagnil; znotraj se bo cerkev podperla na nevarnih krajih. — Okoli turna frančiškanskega je tudi že oder, in se bo razdeval. — Bogoslovske šole, in druge, se v kratkem zopet pričnó.

Na blaženem Novolaškem skoraj vsak dan posestva grejo na boben takó, da je samega denarnega ministra v rebra potreslo, ko je to slišal. Revežem se uzame biša, kjer imajo svoj kotiček, in péd zemlje, ktera jih je preživila, — kajti ne morejo davkov plačevati. V zbornico ima priti pretresanje o naj manjših davkih in zemljiaa in fabriške izdelke, da bi se jim breme zljajšalo. Ali kdo vé, kdaj bodo poslanci to obravnavali, ker opraviti imajo z jezuiti, ki niso prišli s Francoškega?! Interpelacije bi utegnile celó vzrokovati prekuc ministerstva in med tem se bode ubogim posestnikom dalje na kant bobnalo! („Unità“.)

Omenjena osnova za zljajšanje pa je bila predložena tudi že pred dvema letoma... Tako zna nova éra! Govoril je takrat denarni minister Seismit-Doda o malih koscih in pustotah, pri katerih posestnik skor nikoli ne more davka plačati. V malo časa nove davkarske postave do konca leta 1877 so bili z 19.074 taci posestev lastniki pregnani in vlada jih je nakopičila v svojo posest; cenjene so bile te posestva na 2 milijona 325.850, toda prodati je zamogla vlada le samo njih 459, za druge ni bilo kupca. Ali glejte! V treh naslednjih letih so ti framasonski „človekoljubi“ (?) nadalje podili očete, matere in otroke z njih posestev! To so tisti, ki se imenujejo „redentori d' Italia, liberatori del popolo“ (rešniki Italije, osvoboditelji ljudstva)! Ti so s svojim gospostvom take rabelstva spravili med ljudstvo, kakor toži „Unità“. Minister sam je bil prisiljen spoznati, da pod očetovsko papeževó vlado ni bilo nič teh neusmiljenost, pa tudi na Neapolitanskem pod prešnjo vlado ne. Minister Magliani sam spozná, da čez 2 milijona Italijanov je v nevarnosti, da jih nepreprosljivi rubežnik spod strehe pod mili nébes verže... Kje so tisti, ki so preslavljaljali Garibalda kot poštenjaka in oropanje papeža kot oprostenje Italije?

Razne novice. Dobro upanje zastran armenskega naroda se kaže od tod, ker bo armenski patrijarh Hassun postal kardinal, kajti iz armenskega naroda ni bilo še nobenega kardinala.

Iz Amerike se sliši, da je bila te dni prestrašna bitva med Čilejsko in Peruvansko republiko. Znano je, da med njima že delj časa terpi vojska. — Zdaj spet mir obetajo.

Na blaženem Mladolaškem se zopet govori o menjavi ministerstva!

V Vatikanu je 30. listopada dopoldne ob 11 kapucin P. Evzebij Svetogorski imel prvo adventno pridigo. Poslušavci so bili med drugimi papež in kardinali.

Ko je turško-černogorska zadeva po večem dokončana, hočejo pa greške zahteve na dan spraviti; Anglija in Rusija ste boje celó namerjale svoje brodovje pustiti v Srednjem morji v ta namen; Nemčija in Francija ste se nekoliko zderževale. V tem pa je véliki vodja Sejmur 3. t. m. zedinjeno brodovje razrešil. Rusko brodovje odjadra v Pireus, angleško v Malto, nemško v Terst, laško v Brindisi. Poslednje naznanilo pravi, da je greško prašanje odloženo.

V južni Afriki upor zoper Angleže raste; poslednji se oborožujejo in hočejo v kratkem 11.000 móž postaviti na noge.

Potresi so bili zadnje dni tudi na Ogorskem pri Marmaroš Sigetu in na Angleškem pri London-u. Blizo Zagreba pri sv. Šimnu se velikrat po malem stressa; tako tudi v Remetu.

Iz Nemčije se od leta do leta več ljudi preseljuje v Ameriko; že letos jih je samo iz Bremena, Hamburga, Stettina in Antwerpna tje se podalo 79.958.

V Štepanovcah so 30. listop. žandarji ustrelili strahovitega razbojnika Berkanić-a, ki je bil groza vsemu kraju od Drave do Podgorice. — Malo ljudi je tako neumnih, kakor so razbojniki, ubijavci, goljufi in tatovi, ker iz skušnje se vé, da vse na dan pride in hudodelniki pridejo v ječo, ali kar je še naj strašnejše, da ravno pri hudodelstvu neprevideno smert storé ter se preselijo iz časnega pekla v večnega. — Ravno pišejo n. pr., da kasir in izmikavt Jander v Kielu je zapert in našli so pri njem 187.000 mark.

Cvet in sad svete molitve.

Zahvala.

Mati malega deteta, ki je že več mescev v boleznihiraló in vkljub vsemu prizadevanju se smerti bližalo, stori obljubo, da otroka dá zapisati v bratovšino N. lj. Gospé, in četert ure potem se mu je že zboljšalo. Čast Bogu in N. lj. G. za nepričakovano milost!

Duhoven.

Prošnje.

V molitev goreče priporočeni: Nekdo, da bi dobil primérno službo. — Mlad gospod, še v študijah, prosi pomoči zoper dušne in telesne stiske, ki ga že dolgo tarejo, s pristavkom: „Skupna molitev je močna“. — Deklina neizrečeno terpinčena v dolgi in čudni boleznih, zopet priporočena. — Za ozdravljenje iz neke boleznih. Zahv. se naznani. — Neka oseba vsled padca bolehná. — Nekdo v dušnih težavah. — Tri osebe za poboljšanje. — Mladeneč, da bi se povernil na pravo pot in da bi dobil kako pošteno službo. — Bolna oseba za ljubo zdravje.

Bratovske zadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec gruden 1880.

I. Glavni namen: Izročenje slovenske mladine v Jezusovo in Marijino Serce in v priprošnjo sv. Jožefa za varstvo zoper poboje in nečiste znanja.

II. Posebni nameni:

13. grudna. Sv. Lucija, dev. muč. Priporoč.: Prebivalci kranjskih mest in tergov zoper prostomišljaštvo. Bolniki, posebno za očesnimi boleznimi. Dobra spoved za Božič.

14. Sv. Dioskor, 15letin mladeneč, se je bil srečno izmuznil rabeljuom ces. Decija, ki so trinožili njegove 3 tovarše. Priporoč.: Naše kmetiško ljudstvo. Cerkev na Francoskem. Umirajoči.

15. (Zapov. post.) Sv. Valerijan škof. Priporoč.: Deviški stan naše dežele. Cerkev na Angleškem. Spreobrnjenje lažnikov.

16. Ss. Ananija, Azarija in Mizael, trije mladenči, nepoškodvani v goreči peči. Priporoč.: Mladenči naše dežele, posebno za moč zoper skušnjave. Cerkev v Aziji. Duše v vicah.

17. (Zapov. post.) Sv. Lazar. Priporoč.: Starčki. Cerkev v Abisiniji. Opušenje kletvinje.

18. (Zapov. post.) Pričakovanje poroda Marije D. Priporoč.: Otroci, zlasti naše dežele. Cerkev v Palestini. Katoliški misijonarji.

19. Četerta adventna nedelja. Evang.: Kerst pokore (Luk. 3). Sv. Marija Agreda, sloveča s svojimi premišljevanji in bukvah o mestu Božjem; † 1665. Prip.:

Vredna priprava za Božič. Dar premišljevanja. Na tihem priporočeni.

Male duhovne vaje.

Devetdnevica k Božiču se prične 16. ktereга koli mesca. Vsak dan eno leto dni odpustkov.

Zdihljej. Jezus, Marija in Jožef, Vam darujem svoje serce in svojo dušo. (100 dni odpustka vsaki pot.)

Listek za raznoterosti.

„Miklavž“, ki vsako leto skrivaj pride, je tudi letos pustil pri vratih uršulinskega samostana dvanajst krilic, dvanajst srajčic in dvanajst parov nogovic za ubožne šolske deklice.

Nikoló, Nikoló,
To je kaj lepó!
Bog ti plačaj tisučkrat,
Daj v nebésih sedež zlat!

Osemdeset otrok je preteklo nedeljo ob 11 bilo obdarovanih z močno zimsko obleko, ki so jo s pomočjo še drugih dobrotnikov in dobrotnic oskerbele blage ljubljanske gospé Murnikova, Bleiweisova, Robičeva in gospodičina Orlova. Pričujoč je bil g. deželni predsednik Vinkler z gospó in eno hčerko. Govorila sta prav ginljivo in primérno gg. katehet Keržič in šolski vodja Praprotnik. Bog daj otrokom bogoljubno serce, lepo izrejo, in posebno tudi dar hvaležnosti do dobrotnikov.

Pošten vdovec želi priti kamor si bodi za cerkvenika; kateri želé več zvediti, naj se blagovolijo obrniti do č. g. župnika v Škofji loki.

Vérske vaje v šolah, bolj na tanko določene. Ne le za vse srednje, ampak tudi za ljudske in meščanske šole obojega spola in za moške in ženske pripravnice veljá ministerska določba, da imajo ob času prejemanja ss. zakramentov prosto — ali en celi dan, ali pa en popoldan z naslednjim dopoldnevom.

Vojaske. Vojaki, ki so 1. oktobra odpust dobili, ne bodo poklicani 15. prosinca, ampak še le 1. mal. travna 1881. S tem se bo veliko prihranilo, ker od vsacega polka (regimenta) je čez zimo 60 móž odpust dobilo.

Kaj premore knjižica v zgledih. Ni davno tega, je družinsk oče v nekem mestu okrajine Ligurije na Laškem na polici v svoji hiši naletel na knjižico: „Dominik Savio“, v laškem jeziku: ki jo je domú prinesel eden njegovih sinov iz Salezijaniša v Torinu, kjer je hodil v šolo. Ta oče že več lét nič ni hotel slišati ne o cerkvi ne o velikonočnem Obhajilu. Počivavši eno uro začne oče prebirati knjižico, bolj iz radovednosti kakor pa iz kakega dobrega namena. Pa kolikor več je bral, toliko bolj ga je veselilo ter poslednjič ni hotel zvezkov več na stran djati, dokler vsega ni prebral.

Bogu je znano, kaj se je tisti čas godilo v njegovi duši; gotovo je, da od tistega dne naprej se je njegovo življenje spremenilo: pričél je zopet opravila katoliškega kristjana, bil je zgled čednosti svoji družini, in čez nekaj časa je sklenil svoje življenje s spodbudno smertjo.

Malo pred smertjo si je dal na bolniško posteljo prinesiti še knjižico „Dominik Savio“, jo je kušnil in rekel: *Spoznam, da branju teh bukev imam zahvaliti milost svojega spreobrnjenja.*

Pristavek. „Dominik Savio“ je tudi poslovenjen; dala ga je katoliška družba na svitlo precej o svojem

začetku. Misli je prestavljavec, da bo Slovincem tako priljubljen, kakor je pri Italijanih; pa ne kaže, ker ga je še precejšen kup, ako se ne motimo, akoravno je branje res silo prijetno in ginljivo. Čudno.

Bulgarska vlada v vzhodnji Rumeliji je letos poslala 11 mladenčev študentov v Zagreb na preparandijo. Trije so iz Macedonije, drugi iz Rumelije. Že poprej je bilo prišlo v srednje šole 5 mladenčev.

Veronk v realkah. Na predlog duhovske oblasti je hervaška vlada privolila, da v 4. in 7. razredu na realki v Zagrebu se pridá še ena ura; dozdej je bila odmenjena samo po ena ura na teden. Učí se v 1. razredu katekizem; v 2. in 3. razredu obredoslovje in zgodbe sv. pisma; v 4. cerkvena zgodovina; v 5. občna dogmatika; v 6. posebna dogmatika; v 7. morala.

Leon XIII za Slovane. Za napravo poljskega semeniša v Rimu so sv. Oče darovali 60.000 frankov.

Protestant graja protestansko biblijo. „Indo-European“ naznanja, da protestanski misijonar Nehemiah Gorey hudo graja osorno popačenost svetopisemskega pomena, kakor se nahaja v novi prestavi biblije v indiški jezik. Prestavljavci, pravi on, so silo delali svetemu tekstu edino zato, da bi dobili poterjenje za svoje strahčarske uke. „Bolletino Salesiano“ v Torinu pristavlja k tem besedam to-le oseljenko: „Pritožbe tega protestanta pa zaslužijo vse druge krivoverske prestave, ne izjemši teh, ki se trosijo po naši Italiji.“

Poslednje novice. Tudi na Dunaju, kakor pišejo, so jeli rudečkarji šum delati in rogovilske liste razširjati.

Kakošne nasledke ima velikrat nesramno znanje, je zopet skusila nespametna deklina M. R. na Dunaju, kateri je njen zaguljenec z nožem toliko rán zavdal, da je nekaj dni pozneje dušo izdihnila. Koliko mladih véš gre tako v mesnico, in tega ne pomislijo — ko se v sramoto mest in krajev na pare okrog vlačujejo. Dokler se tolike ostudnosti ne prepovedó, ne more biti bolje na svetu.

Praški kardinal je oskerbnikom svojih posestev v posebni okrožnici prepovedal o nedeljah in praznikih na lov hoditi.

V Rimu pričakujejo sedaj ruskega poslanca, ki bode zastopnik Rusije pri sv. Sedežu.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Dobrotnica K. 2 gl. — Prijatelj mladine 1 gl.

Za pogorelce v Danjah v Soriški fari: Dobra roka 1 gl. — R. 2 gl. 40 kr.

Za ubožno cerkev sv. Urbana in M. D. v Harijah: Dobra roka 50 kr. — V. iz Doba 1 gl. — Neimeno-vane 3 gl.

Za cerkev v Černučah: V. iz Doba 2 gl.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Gradcu: V. iz Doba 1 gl.

Za Zagreb: Č. g. Jan. Demšar z Ledin 5 gl. — Č. g. Jan. Klofutar 1 gl. — V. iz Doba 1 gl. — Iz Smlednika po č. g. župniku 7 gl.

Za Bosno: A. Lavrin 1 gl.

Za bulgarski katol. misijon v Adrijanopolu: Duhoven 5 gl. za taber. — Č. g. Fr. Zmazek 1 gl. 34 kr. in po č. g. J. Cobelj-nu 5 gold. 2 kr. (oboje izročeno pn. g. P. Urh-u za tab.) — Iz Smlednika po č. g. župniku 7 gl.

Za sv. Detinstvo: V. iz Doba 1 gl. — Iz Preserske fare 2 gl. 36 kr.